

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VII. Cultus corporis nimius quàm à ratione & prisci nostrique ævi
legibus alienus sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

tereres ne nimium laudales: leges iis non malae, sed victrix legum audacia in colendi corporis studium certatim se effudit. *Pol.* Quid cum prodigiis aut larvis luctemur? quod si à praesenti aevi moribus patrocinium quaeras cultui corporis, frustra es, & tuo te jaculo fauciarum videbis, iisdem tibi nominibus occuro. Constat, illum ipsum oratorem Graeciae Demosthenem propter nimis accuratum exquisitumque cultum, probris saepe laceratum fuisse. Fecit ergo quod nec illius quidem saeculi homines probabant. Hortensium item Censorum & reprehensorum voculas ob nimiam munditiam, nimisque affectatum decorem haud effugisse. Si rem aeo suo dignam Hortensius fecisset, in hanc reprehensionis notam non incurrisset. Quin & ipsi feminis Romae lex Oppia, nec veste varii coloris uti, nec auri plus semiuncia habere permittebat. Et nostro aeo an non bonae leges, & pravi mores inter se pugnant? quam praecelatae multarum urbium sanctiones sunt in hoc vestium luxu abolendo?

Lex Oppia non permittebat Romae feminis uti veste varii coloris.

Constit. Imperiales, in Reform. Polit. c. 9. ro. 11. 12. 13. ad finem tomi.

Promulgantur, & non servantur, tabulae figuntur & negliguntur. Quam seridè edixit Augustissima memoria Imp. Carolus V. ne quis fraudem faceret legi seu latae seu ferendae circa rem vestiarum. Edita est Augustae Vindellicorum, anno 1548. Reformatio politicae Imperialis, quae ut legis dicendae causam exponat, vestitus insolentiam his ipsis omnino verbis perstringit: *Modus autem vestium ac ornamentorum, cum in tantum luxum deveniret creveritque, inter dominos, equites, nobiles, cives, & colonos seu agricolas, hoc pacto modèque, ut idcirco non solum privata persona, verum etiam nationes & provinciae inde extenuentur, egentioresque efficiantur: videlicet cum per aurea, argentea, sericaque indumenta, per Dammasena, Attalafena, Bysina, aliosque peregrinos pannos, mitras, margaritas, unioes, qui hodie abusus ad luxum magnus est multisque in Germanica natione, ex qua trajiciuntur atque avehantur in peregrinas & alienas regiones ingens pecuniarum copia: ut interim de livore, odio, atque invidia in diminutionem ac detrimentum Christianae dilectionis conticescamus. Quandoquidem igitur in tantà luxuria, & ut ita dicam, pretiositate & prodigalitate immodestia exuberat, sic ut inter Principem & Comitem, inter Comitem & Nobilem, inter Nobilem & Civem, inter civem & colonum sive agricolam, nullum discrimen nullaque agnoscat differentia. Idcirco &c. Quid aliud diceret è cathedra religiosus Ecclesiastes? Ne igitur commune malum deslere solum videatur Imperator, & inaniter queri, etiam imperat & coërcet: inter cetera & hoc quod maxime mireris: *Porrò* (verba legis sunt) *Nobiles, sericas, aut carmasinas, arlasinas vestes non gerant.* Ergo Nobiles serico abstineant: ergo natales suo corio aut panno patrio abundant? ergo nefas iis veste serica aut holoserica uti? certe sic lex jubet. Sed quis legi pareat? jam etiam textores, cerdones, factores in totas sibi vestes holosericum conscindunt, quod viris nobilibus, in fimbriis solum lex permittit, quae & addit: *Nobilibus torques aureos non nisi involutos, pro veteri ritu, nec ultra ducentorum florenorum licere gestare; evolutos torques, & sine fascia, tantum equestri dignitate auctis permitti.* Eadem lex Baronibus & Comitibus vestes intertextas, seu, Attalicas penitus interdicit, & nec fimbrias quidem tales assui concedit. Tu illic reliqua vide, & miraberis legibus tam probatis, mores tam corruptos invaluisse, quamvis etiam tantum maximorum virorum modestia sibi constet, & communem furorem exemplis luculentis damnet. Sed hoc ipsum uberius jam demonstrabimus.*

CAPVT VIII.

In cultu corporis quanta maximorum virorum fuerit modestia.

Leffius de Jure & Iust. l. 4. dub. 14. Curr. lib. 3. cap. 10.

Modestiam cultus appello eam virtutem, quae decorem in cultu corporis, & alio rerum externa-

rum apparatu servat. Alexander Rex Macedo, hoc etiam nomine Magnus, & jure laudandus, quod ei cultus corporis habitumque paullulum à privato abhorrens fuerit. Cùmque corpus à labore calidum adhuc & sudore persufum, in Cydno amne pararet ablueri, decorum quoque futurum ratus est, si ostendisset suis, levi & parabili cultu corporis se esse contentum. Augustus Imperator, vel hoc ipso nomine augultior, quo modestior in hoc cultu. Hic tantus monarcha, non verbis tantum sumptuosas illas vestium elegantias exagitavit, sed & exemplis damnavit modestissimis. Nam nec toro cubitavit nisi humiliter & modicè instrato, nec temere aliam quam domesticam vestem, ab uxore, sorore, & filia nephibusque confectam uti consuevit. Has sartices, ditissimus hominum, Romanorum Imperatorum maximus domi aluit, & compendio admirando eandem & conjugem suam & sarticem, eandem & filias & netrices suas habuit. En, cunctorum Dominus, paucas quidem sibi junctissimas feminas occupabat: nos, aliorum servi, distinctissimas fatigamus gentes. Equidem nobis Christianis, addo, nobis & mendicis ad Augustum collatis, turpissimum est à tanto principe modulatione in hoc superari. Neque verò alii non secuti sunt post ipsum Imperatores. Hadrianus Caesar frequenter vili tunica contentus processit in publicum, baltheo praecinctus in quo nihil esset auri. Septimius Severus Imperator humiliter amictu contentus, sic factum defendit: Imperatoria Majestas virtute constat, non corporis cultu. Vespasianum etiam scimus vestem & habitu neglecto fuisse, & vix à gregario milite distante. Nescio an non praecipuus adstricti moris auctor Arelilianus Imperator, qui non modò vestem holosericam in vestuario suo non habuit, sed nec alteri utendam dedit. Quidni etiam Alexandrum Severum nominem, quem constat vestes holosericas nunquam induisse, subsericam nunquam donasse. Imò quod gemmarum ei fuit, vendidisse, aurum autem in ararium contulisse, dicto addito: *Gemmas viris usui non esse.* Quid Tacitus Imperatorem memorem, qui holoserica veste viris omnibus interdixit; togam quae ipse privatus fuerat usus, nonnunquam in Imperio utebatur. Verum, ne fabulas à me narrari putes, etiam nostri aevi Principes, Reges, Imperatores in cultu corporis modestissimos, paullò post tibi listam.

§. I.

Nec omittendum illustre Carii Imperatoris exemplum, quia nec vulgatum. Narrat hoc Suetonius, sed quod ille de Carino homine ignavo per errorem affirmat, hoc ad Carum, qui in Persias movit, referendum. Carus ergo Imperator, cùm ad Armeniorum limites pervenisset, militem corpus curare iussit, & cibum è suo commeatu capere, brevè ex hostico (simul clarà manu Parthorum agros ostendebat) perendum. Dum id agit miles, ecce adsunt hostium legati, neque tamen sperant se illico ad Imperatorem admittendos; optabantur scilicet futurum, ut primò ad proceres quosdam aulicos deducerentur: deinde dierum aliquot intervallo ad ipsum belli ducem. At ille ad se restat juber adducti. Cœnabat tum casu, cùm ingressi sunt. Et vide, mi Gerarde; quae in victu vestitumque tanti Imperatoris pompa fuerit. Jacebat in herbà Carus, frequens miles circumstabat, sed argento vel auro nil cultus. Vestis Carii erat punicea chlamys; cibus, vetus aliquod & nigrum pulmentarium, & in eo frustula quaedam salis sulae carnis. Atque ut vidit oratores illos ad se ita jacentem ingressos, nihil omnino turbatus, & illos ad se ultro vocans: Scio, inquit, quid vester hic adventus velit, hic ipse Carus est qui vobis quaeritur. Sed redite, & juveni vestro regi renunciate, nisi respiciat, futurum, ut intra unam Lunam omnis illius ager, tam glaber sit & nudus, quam hoc meum caput, & simul cum dicto pileum sustulit, & caput